

Strålsäkerhetsmyndighetens vägledningssamling

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

SSMFS 2022:15

Vägledning med bakgrund och motiv
till Strålsäkerhetsmyndighetens
föreskrifter (SSMFS 2022:15) om
undantag från lagen (2010:950) om
ansvar och ersättning vid radiologiska
olyckor

Innehåll

Bakgrund	3
Vägledningens syfte	3
Referenser och förkortningar	3
Tillämpningsområde	4
Definitioner	4
Undantag från lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor	5

Fastställt: Ulf Yngvesson

Datum: 2022-11-07

Dokumentnummer: 2022-965

Bakgrund

Denna vägledning avser Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2022:15) om undantag från lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Föreskrifterna beslutades av myndighetens generaldirektör den 2 november 2022 med ikraftträdande den 1 januari 2023.

Vägledningens syfte

Vägledningen riktar sig till såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheten. Strålsäkerhetsmyndigheten ger ut vägledningar i syfte att underlätta tolkningen av föreskrifter och öka förståelsen för den aktuella kravbilden genom att redovisa bakgrund, förklaringar och motiv till bestämmelserna och varför de har utformats på det sätt som de har.

Referenser och förkortningar

SOU 2021:10

Radiologiska skador – skadestånd, säkerheter, skadereglering. Betänkande av Utredningen om skadereglering vid en radiologisk olycka. Statens offentliga utredningar, 2021.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om undantag från lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Syfte

Syftet är att klargöra att dessa föreskrifter undantar vissa kärntekniska anläggningar, kärnämnen och kärnavfall från lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Tillämpning av bestämmelsen

Föreskrifterna gäller verksamhetsutövare som har skyldigheter enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Bakgrund och överväganden

Enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor är anläggningshavaren skyldig att se till att ekonomisk säkerhet ställs för dennes ersättningsansvar för radiologiska skador, upp till angivna belopp i sagda lag. Skyldigheten gäller både i händelse av en radiologisk olycka i en kärnteknisk anläggning och om det inträffar en radiologisk olycka under en transport av kärnämne eller kärnavfall mellan kärntekniska anläggningar.

Genom bilagan till den upphävda förordningen (1981:327) med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45) har vissa kärnämnen och kärnavfall undantagits från skyldigheterna i den upphävda atomansvarighetslagen (1968:45). Strålsäkerhetsmyndigheten har numera, genom 22 § förordningen (2021:1142) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, möjlighet att i föreskriftsform undanta kärntekniska anläggningar, kärnämnen och kärnavfall från lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor om den risk som är förenad med anläggningarna, ämnena eller avfallet är liten.

Av den sjunde punkten i övergångsbestämmelserna till förordningen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor framgår att lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor inte ska tillämpas på sådana kärnämnen och sådant kärnavfall som avses i bilagan till den upphävda förordningen med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45) förrän den 1 januari 2023.

Definitioner

2 § Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Flera begrepp definieras både i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) och i lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Definitionerna överlappar till stor del men inte helt och hållet. Eftersom syftet med SSMFS 2022:15 är att undanta vissa kärnämnen och visst kärnavfall från lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, måste ord och uttryck i föreskrifterna ha samma betydelse som i denna lag och inte i kärntekniklagen. Det innebär att SSMFS 2022:15 innehåller begrepp som inte definieras på samma sätt som i resten av Strålsäkerhetsmyndighetens föreskriftssamling.

Undantag från lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor

3 § Lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor ska inte tillämpas på kärnämnen och kärnavfall i den omfattning och under de villkor som anges i bilagan till den upphävda förordningen (1981:327) med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45).

Syfte

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att kärnämne och kärnavfall som genom bilagan till den upphävda förordningen (1981:327) med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45) har undantagits från den upphävda atomansvarighetslagen (1968:45), även är undantagna från lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Tillämpning av bestämmelsen

Den verksamhetsutövare vars verksamhet inbegriper kärnämnen och kärnavfall i den omfattning och under de villkor som avses i bilagan till den upphävda förordningen (1981:327) med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45), är undantagen skyldigheterna enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Begreppen *kärnämne* och *kärnavfall* används i lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Dessa begrepp motsvaras av *atombränsle* och *radioaktiva produkter* i den upphävda atomansvarighetslagen (1968:45).

Bakgrund och överväganden

Lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor och förordningen (2021:1142) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor trädde i kraft den 1 januari 2022 och ersatte då atomansvarighetslagen (1968:45) och förordningen (1981:327) med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45). Förordningen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor innehåller en övergångsbestämmelse om att lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor inte ska tillämpas på sådana kärnämnen och sådant kärnavfall som avses i bilagan till den upphävda förordningen med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45) förrän den 1 januari 2023.

Strålsäkerhetsmyndigheten får enligt 22 § förordningen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor meddela föreskrifter om att lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor inte ska tillämpas i fråga om kärntekniska anläggningar, kärnämnen och kärnavfall där den risk som är förenad med anläggningarna, ämnena eller avfallet är liten. Strålsäkerhetsmyndigheten har genom förordningen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor fått ytterligare nya uppgifter och bemyndiganden och arbetar med att ta fram föreskrifter med de bestämmelser som behövs. Myndigheten har emellertid bedömt att det inte är möjligt att ha alla dessa föreskrifter på plats så tidigt som den 1 januari 2023. De nu föreliggande föreskrifterna ska därför tillse att de verksamheter som hittills har undantagits från den upphävda atomansvarighetslagen genom bilagan till den upphävda förordningen med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45), även är undantagna från lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, i avvaktan på att mer genomarbetade föreskrifter träder i kraft.

Äldre bestämmelser

Undantaget har tidigare funnits i den upphävda förordningen (1981:327) med förordnanden enligt atomansvarighetslagen (1968:45).